

Reforç · 2a avaluació (unitats 4-6)

L'imprescindible de la segona avaluació —sector productiu, aprenentatge i identitat digital, contracte i nòmina— en llenguatge senzill, amb càlculs guiats.

2a avaluació · Unitats 4, 5, 6

REPÀS TEÒRIC

U4. El sector productiu i el teu perfil

El teu títol d'FP no et prepara per a treballar en abstracte: t'habilita per a un **conjunt tancat d'ocupacions**, arreglat en el **Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals** (CNCP, de l'Incual). Cada ocupació té un codi en la **CNO-11** de l'INE, que és la clau per a buscar dades exactes de la teua professió.

Per a llegir el mercat amb dades reals s'usa l'**Observatori de les Ocupacions del SEPE**: diu quants contractes es firmen per ocupació i província, quins creixen i quants són indefinits.

Hi ha **dues vies d'ocupació per compte d'altri**: el **sector privat** (les empreses seleccionen amb currículum i entrevista; accés ràpid però menys estable) i la **funció pública** (igualtat, mèrit i capacitat: l'*oposició* dóna plaça fixa i la *borsa de treball*, contractes temporals). Els **jaciments d'ocupació** són nínxols que creixen, sobretot per la transició digital i l'ecològica.

U5. Aprenentatge autònom i identitat digital

El que aprens en el cicle caduca; per això necessites l'**aprenentatge permanent**. S'aprén de tres formes: **formal** (el títol reglat), **no formal** (cursos i certificats fora del sistema reglat) i **informal** (tutorials, companys, pràctica diària).

El teu **entorn personal d'aprenentatge (PLE)** té tres parts: **fonts** de les quals aprens, **eines** per a guardar i revisar, i una **xarxa de persones** (PLN) amb la qual intercanvies. Abans de fiar-te d'una font, comprova **autoria, actualitat i contrast**.

En la xarxa convé separar tres idees: la **identitat digital** és el que tu projectes; l'**empremta digital** és el rastre que deixes (també el que deixen altres) i quasi mai desapareix; la **marca personal** és gestionar la teua identitat amb un fi professional. Un **LinkedIn** cuidat i la *netiqueta* sumen ocupabilitat.

U6. El contracte de treball i els teus drets

Hi ha **relació laboral** quan apareixen cinc notes alhora: voluntarietat, retribució, **alienitat** (el risc és de l'empresa), **dependència** (treballes sota la seua organització) i caràcter personalíssim. Si a algú l'obliguen a fer-se autònom complint eixes notes, és un **fals autònom** (frau).

Després de la reforma de 2021, el **contracte indefinit** és la norma; el **temporal** només val amb causa (producció o substitució) i els **formatius** combinen treball i aprenentatge. El **període de prova** permet acabar sense indemnització, però es treballa amb tots els altres drets.

Les normes s'ordenen en capes: **lleí** (Estatut dels Treballadors) → **conveni col·lectiu** → **contracte**; cadascuna només pot millorar l'anterior. Per això el teu salari real el fixa el conveni, no l'**SMI** (1.221 € bruts al mes en 14 pagues el 2026).

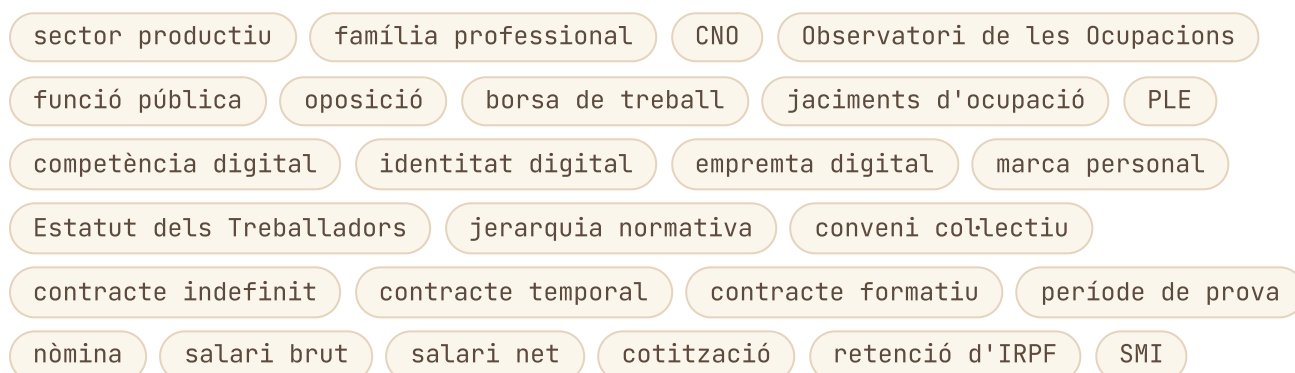
La **nòmina** va del **salari brut** (meritacions) al **net** restant la **cotització a la Seguretat Social** (a càrrec del treballador, al voltant del 6,50 %) i la **retenció d'IRPF**.

EL QUE ÉS ESSENCIAL

- El títol d'FP dóna accés a unes ocupacions concretes. El sector productiu de la teua família professional indica qui contracta, on i per a què; l'Observatori de les Ocupacions del SEPE ofereix dades reals del mercat.
- Hi ha dues grans vies d'accés a l'ocupació: per compte d'altri en el sector privat i per la funció pública (oposició i borsa de treball). Els jaciments d'ocupació són nínxols emergents (digitalització, transició ecològica).

- L'aprenentatge permanent se sosté amb un PLE (entorn personal d'aprenentatge): fonts fiables, eines i xarxa de contactes per a no quedar-se obsolet.
- La teua identitat digital és la imatge que projectes en la xarxa; la teua empremta digital és el rastre que deixes. Quasi tot procés de selecció comença buscant el teu nom, així que convé cuidar la marca personal (per exemple, LinkedIn).
- El contracte de treball es regix per una jerarquia de normes: la llei (Estatut dels Treballadors), el conveni col·lectiu del sector i el propi contracte. Una norma inferior no pot empitjorar el que garantix la superior.
- El salari brut és el que guanyes abans de descomptes. Al brut se li resten les cotitzacions a la Seguretat Social del treballador i la retenció d'IRPF; el resultat és el salari net (el que cobres).

VOCABULARI

EXEMPLES RESOLTS

1. **Del brut al net.** Daniel cobra un salari brut de 1.600 € al mes. Li descompten una cotització a la Seguretat Social del 6,50 % del brut i una retenció d'IRPF del 7 % del brut. Calcula els seus descomptes i el seu salari net.

Anem pas a pas.

1. Cotització a la Seguretat Social: $1.600 \times 6,50 \% = 1.600 \times 0,065 = 104 \text{ €}$. Financia les teues prestacions futures (atur, baixa, jubilació).

2. Retenció d'IRPF: $1.600 \times 7 \% = 1.600 \times 0,07 = 112 \text{ €}$. És una bestreta de l'impost; s'ajusta en la declaració de la renda.

3. Total descomptes: $104 + 112 = 216 \text{ €}$.

4. Salari net: $1.600 - 216 = 1.384 \text{ €}$. És el que Daniel ingressa cada mes.

2. **El conveni mana.** Una empresa oferix a Lucía 1.200 € bruts al mes com a administrativa, per damunt de l'SMI. Però el conveni de la seua categoria fixa 1.400 € bruts. És legal pagar-li 1.200 €? Quant pot reclamar al mes i en 12 mesos?

Recordem la jerarquia de normes: llei → conveni → contracte, i cada capa només pot millorar l'anterior.

1. És legal? No. Encara que 1.200 € supera l'SMI, el contracte no pot pagar menys que el **conveni**: eixa clàusula és **nul·la** en eixe punt. Lucía té dret a cobrar els 1.400 €.

2. Diferència mensual: $1.400 - 1.200 = 200 \text{ € al mes}$.

3. En 12 mesos: $200 \times 12 = 2.400 \text{ €}$ que pot reclamar.

Conclusió: comprovar el conveni en el REGCON abans de firmar evita perdre diners als quals es té dret.

3. **Llegir el mercat amb dades.** Marta consulta l'Observatori de les Ocupacions per a la seua ocupació en dues províncies. En la província X hi ha 12.000 contractes a l'any i un 30 % són indefinits; en la província Y hi ha 8.000 contractes i un 45 % són indefinits. Quants contractes indefinits es firmen en cadascuna i què li diu cada dada?

Calculem el nombre d'indefinitos en cada província.

Província X: $12.000 \times 30 \% = 12.000 \times 0,30 = 3.600$ indefinits.

Província Y: $8.000 \times 45 \% = 8.000 \times 0,45 = 3.600$ indefinits.

Lectura: sorprén que el nombre d'indefinitos siga el mateix (3.600). Però X té més *volum total* de contractes (més oportunitats i xarxa de seguretat si una falla), mentre que Y ofereix més *estabilitat proporcional* (quasi la meitat dels seus contractes són fixos). Les dades no trien per Marta, però convertixen una corazonada en una decisió informada.

4. **Em fie d'esta font?** Trobes una dada sobre la teua professió en un vídeo viral, sense autor identificat, de fa cinc anys, que acaba recomanant comprar un curs de pagament. Aplica pas a pas els criteris per a decidir si l'incorpores al teu PLE.

Passem la font pel filtre de fiabilitat.

1. Autoria: no hi ha autor identificable. Mala senyal: sense algú responsable, no es pot contrastar.

2. Actualitat: cinc anys en un sector que canvia ràpid és massa; pot estar desfasat.

3. Propòsit: acaba venent un curs, així que selecciona les dades al seu favor.

4. Contrast: convé buscar la mateixa dada en una font oficial (SEPE, INE) o tècnica.

Conclusió: **no entra** en el PLE. Que siga viral no el fa fiable; la popularitat no és un criteri de qualitat.

PRACTICA

1. Distingix les dues grans vies d'accés a l'ocupació: per **compte d'altri en el sector privat** i per la **funció pública**. Indica un tret característic de l'accés a la funció pública.
2. Què és la **CNO-11** i per a què et servix conèixer el codi de la teua ocupació?
3. Explica la diferència entre **oposició** i **borsa de treball** com a vies d'accés a l'ocupació pública, i digues quina sol ser la porta d'entrada més habitual per als titulats d'FP.
4. Calcula el nombre de contractes indefinits en dues províncies i digues què aporta cada dada. Província A: 18.400 contractes a l'any, 28 % indefinits. Província B: 9.700 contractes a l'any, 41 % indefinits.
5. Anomena els **dos grans motors** transversals dels jaciments d'ocupació actuals i posa un exemple de cadascun.
6. Explica què és l'**ajust** i què és la **bretxa** en comparar el teu perfil amb el sector, i per a què servix detectar la bretxa.
7. Classifica en aprenentatge **formal, no formal o informal**: a) el teu cicle d'FP; b) un curs d'un fabricant de programari; c) un tutorial de YouTube que veus per a resoldre un dubte; d) un certificat de professionalitat del SEPE.
8. Anomena almenys tres de les cinc àrees de la competència digital segons el marc europeu **DigComp**.

9. Un **entorn personal d'aprenentatge (PLE)** té tres components. Anomena'ls i posa un exemple de cadascun.
10. Abans de fiar-te d'una font digital, quins tres criteris mínims has de comprovar? Explica breument cadascun.
11. Diferencia **identitat digital**, **empremta digital** i **marca personal**.
12. Un estudi diu que el 70 % de les contractacions en empreses mitjanes comença amb una cerca en LinkedIn. Si una consultora gestiona 150 processos de selecció, en quants començarà buscant en LinkedIn?
13. Anomena les **cinc notes** que definixen una relació laboral per compte d'altri segons l'Estatut dels Treballadors.
14. Explica què és un **fals autònom** i per què és un frau.
15. Classifica estos contractes en **indefinit**, **temporal** o **formatiu**: a) contracte per a substituir una treballadora de baixa per maternitat; b) contracte en formació en alternança mentre estudies; c) contracte sense data de fi per a un lloc estable; d) contracte per a l'obtenció de pràctica professional després d'acabar el cicle.
16. Ordena de major a menor rang estes normes laborals i explica la regla: **contracte de treball**, **Estatut dels Treballadors**, **conveni col·lectiu**.
17. Calcula el **salari net**. Una treballadora té un salari brut mensual de 1.500 €. Li apliquen estos descomptes a càrrec seu: cotització a la Seguretat Social del 6,50 % del brut i retenció d'IRPF del 8 % del brut. Quant cobra?
18. Un conveni reparteix el salari brut mensual així: salari base 1.100 € i complement d'antiguitat 150 €. A més, hi ha 2 pagues extra a l'any que es prorrategen (es repartixen) en les 12 nòmines, per un valor anual conjunt de 2.400 €. Calcula el salari brut total d'una nòmina mensual amb la part proporcional de les pagues.
19. L'**SMI** de 2026 és de 1.221 € bruts al mes en 14 pagues. Calcula el salari brut anual i el seu equivalent mensualitzat en 12 pagues.
20. Calcula el **salari net**. Aitana cobra 1.800 € bruts al mes. Li descompten una cotització a la Seguretat Social del 6,50 % i una retenció d'IRPF del 9 %, totes dues sobre el brut.
21. El contracte d'Iván fixa 1.250 € bruts al mes, però el conveni de la seua categoria fixa 1.480 €. Quin té dret a cobrar i quant perd al mes i en 12 mesos si no ho reclama?

SOLUCIONARI

1. Per compte d'altri en el sector privat s'accedix mitjançant processos de selecció d'empreses (currículum, entrevista) i es firma un contracte laboral.
En la funció pública s'accedix mitjançant **oposició** (proves públiques, en condicions d'igualtat, mèrit i

capacitat) o per **borsa de treball** per a llocs temporals. Tret característic: l'accés és reglat i es basa en igualtat, mèrit i capacitat, no en la lliure decisió d'un ocupador.

2. La **Classificació Nacional d'Ocupacions** (CNO-11), elaborada per l'INE, assigna un codi numèric a cada ocupació del país.

Et servix perquè tota estadística laboral seriosa (contractes, atur, vacants) es publica per eixe codi: conèixer el del teu títol et permet buscar **dades exactes** de la teua professió, i no aproximacions.

3. L'**oposició** és un procés selectiu (temari, examen, de vegades prova pràctica) per a obtindre una plaça, normalment fixa: dóna la màxima estabilitat a canvi d'una preparació llarga.

La **borsa de treball** és una llista d'aspirants ordenada per barem de la qual l'Administració crida per a contractes **temporals** (substitucions, interinitats).

La borsa sol ser la porta d'entrada més habitual: permet començar a treballar i acumular experiència mentre, si es vol, es prepara l'oposició.

4. Província A: $18.400 \times 28\% = 18.400 \times 0,28 = \mathbf{5.152 \text{ contractes indefinits}}$.

Província B: $9.700 \times 41\% = 9.700 \times 0,41 = \mathbf{3.977 \text{ contractes indefinits}}$.

A genera més indefinits en termes absoluts (més volum i més oportunitats), però B té major *proporció* d'estabilitat (41 % enfront de 28 %). Convé encreuar les dues dades amb el cost de vida i la proximitat a la teua xarxa.

5. **Transició digital**: digitalització, dades, ciberseguretat, comerç electrònic, manteniment 4.0.

Transició ecològica: energies renovables, instal·lació de plaques solars, mobilitat elèctrica, economia circular i gestió de residus.

(A ells se suma l'**economia de les cures**, per l'envelliment de la població.) El teu títol es revaloritza si combines la teua base amb una competència d'un d'estos motors.

6. L'**ajust** és el que el sector demana i tu ja tens.

La **bretxa** és el que el sector demana i encara et falta.

Detectar la bretxa servix per a convertir-la en el teu **pla de millora**: cada carència repetida en les ofertes es transforma en una acció concreta amb termini (un mòdul, un certificat, un idioma, pràctiques).

7. a) **Formal** (sistema reglat que acredita amb títol oficial).

b) **No formal** (organitzat, però fora del sistema reglat).

c) **Informal** (ocorre sense programa ni títol, en el dia a dia).

d) **No formal** (formació organitzada i certificada fora del sistema reglat).

8. Les cinc àrees són: (1) **informació i alfabetització de dades** (buscar i avaluar fonts), (2) **comunicació i col·laboració**, (3) **creació de continguts digitals**, (4) **seguretat** (protegir dades, dispositius i benestar) i (5) **resolució de problemes**. N'hi ha prou amb citar-ne tres correctament.

9. **Fonts** de les quals aprens (webs oficials, revistes tècniques, canals especialitzats, podcasts).

Eines amb les quals guardes i revises el que has après (un gestor de marcadors, un quadern de notes digital).

Xarxa personal (PLN): persones i comunitats amb les quals intercanvies (fòrums del sector, antics companys, professionals que segueixes).

10. **Autoria**: qui ho firma? Una institució o un professional identificable, no un compte anònim.

Actualitat: de quan és? En sectors que canvien ràpid, l'antic es desfasa.

Contrast: ho confirmen altres fonts independents? Una dada que només apareix en un lloc mereix cautela.

(Convé afegir el *propòsit*: si informa o ven.)

-
11. **Identitat digital**: el que tu projectes activament en internet (els teus perfils, el que publiqués).
- Empremta digital**: el rastre que deixes, inclòs el que publiquen altres sobre tu; sol ser permanent.
- Marca personal**: la gestió estratègica i voluntària de la teua identitat digital amb un fi professional.
12. $150 \times 70\% = 150 \times 0,70 = \mathbf{105 \text{ processos}}$ començarien amb una cerca en LinkedIn.
- Per això tindre un perfil professional mínim (foto sòbria, titular clar, formació i pràctiques) multiplica les teues oportunitats sense cost.
13. **Voluntarietat** (treballes per la teua decisió), **retribució** (reps salari), **alienitat** (el fruit i el risc són de l'empresa), **dependència** (treballes sota l'organització i direcció de l'empresa) i caràcter **personalíssim** (el treball el fas tu). Quan falten, estem davant d'una altra figura (autònom, voluntari).
14. Un fals autònom és una persona que treballa com si fóra assalariada —amb horari, cap que dóna ordres, mitjans de l'empresa i dependència— però a qui s'obliga a donar-se d'alta com a autònoma perquè l'empresa no la contracte ni cotitze per ella.
- És frau perquè oculta una veritable relació laboral per compte d'altri: priva el treballador dels seus drets (vacances, indemnització, atur) i li trasllada les cotitzacions que hauria de pagar l'empresa.
15. a) **Temporal** (per substitució; hi ha una causa que justifica la temporalitat).
- b) **Formatiu** (en formació en alternança: combina treball i estudi).
- c) **Indefinit** (no té data de finalització).
- d) **Formatiu** (per a l'obtenció de pràctica professional, abans anomenat de pràctiques).
16. De major a menor rang: 1) **Estatut dels Treballadors** (lleí), 2) **conveni col·lectiu** del sector, 3) **contracte de treball**.
- Regla: una norma de rang inferior mai pot empitjorar les condicions mínimes que fixa una superior; només pot igualar-les o millorar-les (principi de norma més favorable).
17. Cotització Seguretat Social (treballadora) = $1.500 \times 6,50\% = 1.500 \times 0,065 = \mathbf{97,50 \text{ €}}$.
- Retenció d'IRPF = $1.500 \times 8\% = 1.500 \times 0,08 = \mathbf{120 \text{ €}}$.
- Total descomptes = $97,50 + 120 = 217,50 \text{ €}$.
- Salari net = $1.500 - 217,50 = \mathbf{1.282,50 \text{ €}}$.
18. Prorrataig de les pagues extra = $2.400 \text{ €} \div 12 \text{ mesos} = \mathbf{200 \text{ € al mes}}$.
- Salari brut mensual = salari base + antiguitat + prorrataig = $1.100 + 150 + 200 = \mathbf{1.450 \text{ €}}$.
19. Brut anual = $1.221 \times 14 = \mathbf{17.094 \text{ €}}$.
- Mensualitzat en 12 pagues = $17.094 \div 12 = \mathbf{1.424,50 \text{ €}}$.
- És el mateix diners a l'any, repartit d'una altra forma: l'SMI s'expressa en 14 pagues (12 mensuals + 2 extres), però es pot prorratajar en 12.
20. Cotització Seguretat Social = $1.800 \times 6,50\% = 1.800 \times 0,065 = \mathbf{117 \text{ €}}$.
- Retenció d'IRPF = $1.800 \times 9\% = 1.800 \times 0,09 = \mathbf{162 \text{ €}}$.
- Total descomptes = $117 + 162 = 279 \text{ €}$.
- Salari net = $1.800 - 279 = \mathbf{1.521 \text{ €}}$.
21. Té dret a cobrar el del **conveni**: 1.480 € , perquè el contracte no pot rebaixar-lo (eixa clàusula és nul·la).
- Diferència mensual = $1.480 - 1.250 = \mathbf{230 \text{ € al mes}}$.
- En 12 mesos = $230 \times 12 = \mathbf{2.760 \text{ €}}$ que perdria si no reclama.